

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 09 Temmuz 2019

Sayı : 11972

14639

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından yanıtlanması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

M. Bakan
Murat BAKAN

İzmir Milletvekili

İzmir'de Bozdağlar'dan doğan ve bütün Küçük Menderes Havzası'nı besleyen Küçük Menderes Nehri'ndeki kirlilik sorunu gündeme geldiği 2015 yılından itibaren çözülememektedir. Nehir, fabrikaların bıraktığı atıkların yanı sıra kanalizasyon sularıyla da kirlenmektedir. İçinde metallerin olduğu su, kirlilikten dolayı kenarındaki tarım arazilerine de zarar vermektedir. Bölge halkı ise, artık suyun karardığını ve çevresine kötü koku yaydığını ifade etmektedir.

Aynı suyun üreticiler tarafından da tarımsal üretimde kullanılması tehlikenin boyutunu daha da arttırmaktadır. Nehir kenarında tarım yapmakta olan çiftçiler, üretimdeki verimin düştüğünü, nehir kirliliğinin yer altından kendi tarlalarına da bulaştığını iddia etmektedir. Bu iddia ise, tarladan mutfaklarımıza gelen meyve ve sebzelerin ne kadar sağlıklı olduğu sorusunu akıllara getirmektedir.

Bölge halkının uzun yıllardır gündeme getirdiği bu çevre sorununa yönelik Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2016 yılında 'Küçük Menderes Havzası Kirlilik Önleme Eylem Planı' hazırlanmıştır. Eylem planında; bölgedeki su kirliliği için 2023 yılına dek alınabilecek önlemlerle bile su kalitesinin 2'nci sınıfa yükseltilmesinin zor olduğu vurgulanmaktadır. Bunun yanında bölgede noktasal kirliliğin önlenmesi için 165 milyon TL'lik yatırım gerektiği ifade edilmektedir.

175 kilometrelik Küçük Menderes nehri üzerindeki 5 farklı noktadan alınan örneklerin ölçümlerine göre; Küçük Menderes nehri üzerindeki kirliliğin 3'üncü sınıf kalite için belirlenen standartlardan bile dört kat fazla olduğu belirtilmektedir. Küçük Menderes Nehri'nin toplam Azot oranının 3'üncü sınıf su kalitesine göre yaklaşık yüzde 1500, toplam Fosfor oranının da yüzde 1422 daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Toplam azot ve toplam fosfor yüklerinin noktasal kaynaklı kirlilikten ziyade yayılı kaynaklı kirlilik olan tarımsal ve hayvancılık faaliyetlerinden geldiği belirtilen planda; yaşanan kirliliğin yarısından fazlası ise evsel kaynaklardan geldiği ortaya konmuştur. Küçük Menderes Havzası'nda endüstriyel gelişme, yoğun tarımsal faaliyetler ve artan nüfusun, yüzey sularının kirlenmesiyle birlikte su kalitesinin de bozulmasına yol açtığı ifade edilmektedir. Bunun yanında endüstriyel faaliyetler (özellikle gıda sektörü), tarımsal faaliyetler, artılmayan kentsel atık sular ve mermer işleme tesisleri de kirlilikte etken rol almaktadır.

Kısa ve orta vadede Küçük Menderes Havzası'nda su kalitesinin 3'üncü sınıfa kadar iyileştirilebileceği belirtilirken eylem planında noktasal ve yayılı kaynaklı kirliliğe çözüm

14639

bulmak amacıyla belirtilen tüm önlemlerin titizlikle uygulamaya geçirilmesi durumunda dahi havzada 2'inci sınıf su kalitesinin uzun vadede (2023 yılı sonuna kadar) yakalanamayacağı, doğadaki ekolojik iyileşme süreçlerinin zamana yayılması ve iklim değişikliğinin su kaynaklarımız üzerindeki olası etkileri nedeniyle, ancak daha uzun süreler sonunda 2'inci sınıf su kalitesine yaklaşılabileceği öngörülmektedir. Bu bağlamda;

1. Küçük Menderes Nehri'nde yaşanan bu kirliliğe yönelik 2016 yılından itibaren Bakanlık olarak ortaya koyduğunuz çalışmalar yıllar bazında (2019 Haziran dahil) nelerdir?
2. Yapılan arıtma tesislerine rağmen hala nehre atık bırakılıp bırakılmadığına yönelik 2015 yılından itibaren yıllar bazında (2019 Haziran dahil) yaptığınız denetleme çalışmalarının sayısı kaçtır? Bu denetlemelerde nehre atık bıraktığı tespit edilen özel/tüzel kişiler hakkında hangi cezai yaptırımlar uygulanmaktadır?
3. Su kalitesinin 2'inci sınıfa yaklaşılabileceğine yönelik 2023 öngörünüzle ilgili 2016 yılından itibaren (yıllar bazında) hayata geçirdiğiniz projeler nelerdir?
4. Hazırlamış olduğunuz 2016 yılındaki eylem planına göre, hayata geçirdiğiniz hangi bilimsel çalışmalar bölgedeki kirliliği ne kadar azaltmıştır?
5. Bu kirli ve zararlı olduğu tespit edilen nehir suyunun tarımsal üretimde kullanımını engellemeye yönelik yaptığınız somut çalışmalar nelerdir?
6. Sudaki kirliliğin toprağa da karışmış olduğu gerçeği yadsınamayacağına göre, bölgedeki topraklarda devam eden tarımsal üretimin insan hayatına zararını engellemek için hangi bilimsel ve somut çalışmalar yürütülmektedir?
7. Bu bölgede üretilen ürünlerin insan sağlığı açısından yaratacağı tehdit araştırılmakta mıdır? 2015 yılından itibaren bölgede üretilen bu tarımsal ürünlerin insan sağlığına etkilerine yönelik yapılan araştırmaların sonuçları yıllar bazında (2019 Haziran dahil) nedir?
8. Hazırladığınız eylem planına göre, bölgedeki noktasal ve yayılı kaynaklı kirliliğin önlenmesi için 165 milyon liralık yatırım gerektiği ifade edilmektedir. Şu ana kadar proje bazında yapılan yatırımların maliyeti kaç TL'dir?